

สรุปการบรรยาย

การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ด้านการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้สมดุลและแข่งขันได้

โดย รองนายกรัฐมนตรี (ดร.สมคิด จาตุศรีพิทักษ์)

วันที่ 1 สิงหาคม 2548

การที่สำนักงาน ก.พ.ร. ร่วมกับกระทรวงมหาดไทย จัดสัมมนาให้กับรองผู้ว่าราชการจังหวัด ในครั้งนี้ เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับตัวท่านเองและประเทศชาติ เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมาได้มีโอกาส เข้าฟังสัมมนาของ อาจารย์ C. K. Prahalad ซึ่งอาจารย์ท่านนี้ได้เขียนหนังสือหลายเล่ม เช่น Competing for the future หนังสือเล่มนี้ได้พยายามบอกให้ประเทศต่าง ๆ ค้นหาความสามารถ และจุดแข็งของตนเอง และพัฒนาจากจุดนั้น ส่วนหนังสืออีกเล่มคือ The future at the bottom of the pyramid ซึ่งกล่าวถึงความมั่งคั่งหรือโชคลาภที่สามารถแสวงหาได้จากฐานล่างของพีระมิด โดยมีการให้คะแนนจากคำถาม 3 ข้อ คำถามแรก คือ คุณคิดว่าโลกข้างหน้าเปลี่ยนแปลงเร็วแค่ไหน? จากคะแนนต่ำสุด 1 ถึงสูงสุด 5 คะแนนเฉลี่ยที่ได้คือ 4.5 แสดงว่าทุกคนคิดว่าโลกกำลังเปลี่ยนแปลงเร็วมาก คำถามต่อมา คือ คุณคิดว่าคุณมีความสามารถเพียงใดที่จะรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น? คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 3 ในการประเมินความสามารถของตัวเอง คำถามต่อมากถามว่า คุณคิดว่าคนในองค์กรของคุณมีความกระตือรือร้นเพียงใดในการยกระดับตัวเองให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง? คะแนนเฉลี่ยอยู่ที่ 2 จากคะแนนดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นบางสิ่งบางอย่างว่า ภาคเอกชนของไทยรู้ว่าโลกพัฒนาเร็วมากแต่ความคิดที่จะยกระดับตัวเองมีอยู่น้อยมากเพียงแค่ 2 คะแนนจาก 5 ทำให้ย้อนนึกถึงภาครัฐและรัฐวิสาหกิจว่า หากถามคำถามเดียวกันนี้จะได้คะแนนสักเท่าไร? ดังนั้นการสัมมนาในวันนี้เป็นการส่งสัญญาณที่ดีในการเตรียมความพร้อมให้กับรองผู้ว่าฯ ซึ่งจะก้าวขึ้นมาเป็น ผู้ว่าราชการจังหวัด

เมื่อ 2 อาทิตย์ที่ผ่านมา ท่านนายกรัฐมนตรีได้ไปเปิดโครงการกองทุนหมู่บ้าน SML และเมื่อวันเสาร์ที่ผ่านมาได้เป็นประธานในการประชุมปรับโครงสร้างส่วนราชการ และตอนเช้าของวันนี้ได้ไปสรุปการเจรจาเขตการค้าเสรี (FTA) กับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งถ้าเซ็นสัญญาแล้วก็จะสามารถลดภาษีได้ในหลายหมวด ที่ยกประเด็นสามเรื่องนี้ขึ้นมา ก็เพื่อจะชี้ให้เห็นว่าเรื่องเหล่านี้ทำไปทำไม เชื่อมโยงกันอย่างไร และเกี่ยวอะไรกับท่าน ต้องเรียนให้ทราบว่ทั้งสามเรื่องนี้เชื่อมโยงและเกี่ยวกับท่าน

งบประมาณที่จัดขึ้นโดยรัฐบาลชุดนี้เพื่อสร้างสิ่งที่เรียกว่า “Wealth of the nation” หรือ ความมั่งคั่งของประเทศ ในการสร้างความมั่งคั่งให้กับประเทศนั้น เราแบ่งเป็น 3 ภาค คือ ภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐราชการ

ในส่วนของภาคประชาชนมีการพัฒนาขึ้นมาเรื่อยๆ แต่ยิ่งพัฒนายิ่งทำให้เกิดสิ่งที่เราเรียกว่าความไม่สมดุล ทำไมคนจนเพิ่มขึ้น ทำไมคนรวยเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีจำนวนไม่มากแต่รวยเพิ่มขึ้น ๆ ทำไมจับทุเรียนทุกอย่างพร้อม มีผลไม้ มีแหล่งท่องเที่ยว มีภาคการผลิตอุตสาหกรรม แต่ทำไมจับทุเรียนไม่มั่งคั่ง ทำไมยิ่งพัฒนาภาคประชาชนแต่ประชาชนกลับอ่อนแอลง จุดสำคัญคือ ถ้าท่านต้องการสร้าง “Wealth of the nation” ภาคประชาชนต้องเข้มแข็ง ซึ่งภาคประชาชนส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ฉะนั้นโครงการที่รัฐบาลจัดขึ้นตั้งแต่เข้ามาเป็นเรื่องการพักหนี้ กองทุนหมู่บ้าน ธนาคารประชาชน และปัจจุบันมีนโยบายที่ท่านนายกฯ เรียกว่า SML ในมุมมองของ SML หัวใจไม่ได้อยู่ที่เงินทุนแต่อยู่ที่กรรมการหมู่บ้าน ทุกครั้งที่เราแก้ไขปัญหาความยากจนสิ่งที่เราทำให้ประชาชนได้แก่ การลดหนี้สิน ให้โอกาสเข้าสู่ชุมชน พยายามเพิ่มรายได้ โครงการต่าง ๆ ได้เข้าไปสู่ต่างพื้นที่ สิ่งสำคัญคือเรามีคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านกระจายไปหลายพื้นที่ ซึ่งในแต่ละพื้นที่ก็มีประธานคณะกรรมการหมู่บ้านประมาณ 70,000 กว่าคน ซึ่งจะต้องมีการอบรมเพื่อสร้างความเข้าใจ เช่น การทำให้ภาคเกษตรกรเข้มแข็ง ถ้าต้องการให้ ธ.ก.ส ธนาคารออมสิน ธนาคารเอสเอ็มอี ปลอยกู้เพื่อพัฒนาหมู่บ้านให้แข็งแรง ไม่ใช่ช่วยให้คนหนึ่งคนใดรวยขึ้น แต่เป็นการพัฒนาทั้งหมู่บ้าน จะต้องพัฒนาอย่างไร ถ้าต้องการทำโอท็อป จัดตั้งขึ้นมาได้อย่างไร ถ้าจะส่งเสริมการท่องเที่ยว หมู่บ้านแต่ละหมู่บ้านจะเชื่อมโยงกันอย่างไร อย่าวว่าแต่หมู่บ้านเลยขณะนี้การเชื่อมโยงของจังหวัดก็ยังมีน้อยมาก มาเริ่มมีการเชื่อมโยงเมื่อมีคลังเตอร์ของผู้ว่าฯ ถ้าจะมีการจัดคณะกรรมการหมู่บ้าน 70,000 กว่าคน โดยแบ่งตามเขตมหาดไทย 12 เขต จะแบ่งได้ประมาณ 7,000 คน และจะทำความรู้จักกับกับคณะกรรมการหมู่บ้านเหล่านี้ เพราะเมื่อมีโครงการต่าง ๆ เข้ามาจะทำให้เข้าถึงหมู่บ้านได้เร็วขึ้น

สำหรับภาคเอกชน ทำไมมีการพัฒนามาเป็นสิบ ๆ ปี แต่ความสามารถในการแข่งขันต่ำ เมื่อเผชิญกับวิกฤติต่าง ๆ ก็แก้ปัญหาไม่ได้ เวลาน้ำมันแพงขึ้นมาทีเดียวทำให้ขาดดุลการค้า 6 เดือนต่อเนื่องนั่นคือ เกิดความไม่สมดุลขึ้นในภาคเอกชนของประเทศไทย ซึ่งเป็นสิ่งที่รัฐบาลจะต้องแก้ไข คือ ภาคการผลิตของไทย ต้องเป็นภาคการผลิตที่แข่งขันได้ (Competitiveness) รัฐบาลจะต้องระบุว่าอนาคตข้างหน้า อุตสาหกรรมใดเป็นเป้าหมายหลักของเรา อุตสาหกรรมใดเป็นแหล่งสร้างรายได้ให้กับเรา อุตสาหกรรมใดที่เราจะต้องค่อย ๆ เคลียร์ออกไปในอนาคตข้างหน้า ตรงนี้จะให้บีโอไอ เป็นคนคัดเลือกออกไป ในอุตสาหกรรมเป้าหมายเราจะพยายามให้ผู้ประกอบการ (Player) มีความเข้มแข็งขึ้น สำหรับผู้ประกอบการที่มีอยู่แล้วก็คือ ผู้ประกอบการที่ผ่านวิกฤติการณ์ต่าง ๆ มาได้ ต้องการให้บริษัทใหญ่เหล่านี้มีความเข้มแข็งมากขึ้น ผลักดันให้เขาไปเป็น Global Company ก็คือ บริษัทที่ออกไปสู่ตลาดโลกได้ แต่ในขณะเดียวกันบริษัทส่วนใหญ่ของคนไทยนั้นเป็นธุรกิจที่เป็นขนาดกลางและขนาดเล็ก (เอสเอ็มอี) เราต้องการสร้างผู้ประกอบการเอสเอ็มอีใหม่ขึ้นมาซึ่งเป็นผู้ประกอบการที่ทันโลก รู้ว่าโลกเปลี่ยนแปลงอย่างไร จะต้องค้าขายอย่างไร พุดง่าย ๆ คือ ผู้ประกอบการที่สามารถท่องอินเทอร์เน็ตได้ สำหรับสินค้าที่ผลิตขึ้นนั้นทำอย่างไรที่จะยกระดับ

สินค้าที่ผลิตขึ้นมานั้นให้มีมูลค่าเพิ่ม ตรงนี้ที่ท่านนายกฯเรียกว่าการสร้างมูลค่าและคุณค่า (Value creation) เช่น การแปรรูปเงาะให้มีมูลค่าเพิ่มขึ้น

ผู้ประกอบการระดับโลกของไทยมีน้อยมาก ดังนั้นเราจะต้องสร้างผู้ประกอบการเอสเอ็มอีขึ้นมา ถ้าลองหลับตานึกภาพดูภาคหนึ่งซึ่งเป็นภาคประชาชนที่คนส่วนใหญ่อยากจน อีกภาคหนึ่งเป็นภาคการผลิตซึ่งผลิตเพื่อบริโภคภายในและส่งออก ทำอย่างไรที่จะทำให้สองภาคนี้เชื่อมโยงกัน ขณะนี้ท่านนายกฯ กำลังทำให้ชุมชนเข้มแข็งและในอนาคตจะสร้างวิสาหกิจชุมชน และจะพัฒนาต่อเนื่องเป็นเอสเอ็มอี จากเอสเอ็มอีกลายเป็นบริษัทใหญ่ที่จะแข่งขันในต่างประเทศ จากธุรกิจท้องถิ่นจะเชื่อมโยงอย่างไรไปสู่การสร้างเป็นหมู่บ้านโอท็อป เช่น จังหวัดบุรีรัมย์ความสามารถในการเจียรไนพลอย นั่นคือหมู่บ้านโอท็อปขั้นดี สามารถเชื่อมโยงได้โดยดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในหมู่บ้าน แล้วเจียรไนพลอยให้ดูซึ่งเป็นช่องทางหนึ่งที่จะจำหน่ายสินค้าให้กับนักท่องเที่ยวได้ เป็นการเชื่อมโยงภาคการผลิตและการท่องเที่ยวเข้าด้วยกัน

เราสามารถเชื่อมโยงประชาชนเข้ากับการผลิตเสริมด้วยระบบโลจิสติก และภาคบริการ คนไทยเก่งทางด้านการผลิตแต่ต้นทุนด้านค่าขนส่งค่อนข้างแพงเพราะเราขาดโครงสร้างพื้นฐาน ดังนั้นในอีก 5 ปีข้างหน้า ท่านนายกฯ ต้องลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ (Mega project) ไม่ใช่ลงทุนเพียงเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจแต่เป็นการลงทุนเพื่อยกระดับประสิทธิภาพในการขนถ่ายสินค้า ในการขนย้าย และยกระดับความสามารถในเชิงอาชีพ รวมไปถึงการลงทุนในเรื่องไฟฟ้า น้ำ และโครงสร้างพื้นฐาน

อีกภาคที่สำคัญคือ ภาคราชการ ตัวอย่างปัญหาที่เกิดขึ้นคือ อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการทำงานวิจัย แต่สิ่งแวดล้อมของเมืองไทยทำให้อาจารย์มีแต่งานสอน งบในการวิจัยมีน้อย ส่วนใหญ่มีแต่วิจัยเชิงพาณิชย์ ไม่มีวิจัยเชิงนโยบาย ทำอย่างไรที่จะเชื่อมมหาวิทยาลัยกับภาคการผลิต ทำไมต้องรองบวิจัยจากภาครัฐบาล ในสหรัฐอเมริกาที่รัฐบาลยิ่งเล็กลงยิ่งเข้มแข็ง เพราะเชื่อมภาคการผลิตเข้ากับมหาวิทยาลัย ภาคการผลิตต้องการ Know How ในการสร้างมูลค่าของสินค้า ส่วนใหญ่ภาคการผลิตไม่มีความรู้และทักษะ แต่มีเงิน ฉะนั้นจึงต้องมีการนำทรัพยากรจากภาคเอกชนเข้ามาทำงานวิจัยของแต่ละท้องถิ่น ถ้าระยองและจังหวัดบุรีรัมย์ชื่อเสียงด้านผลไม้ งานวิจัยจะต้องหนักไปในเรื่องแปรรูปสินค้า การท่องเที่ยว เป็นต้น ขึ้นอยู่กับว่าจังหวัดใดมีความเชี่ยวชาญด้านไหน ซึ่งทำให้อาจารย์มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการทำวิจัยเหล่านั้น พร้อมทั้งมีรายได้ด้วย และงบประมาณจากรัฐบาลก็เป็นส่วนหนึ่งที่มาเกื้อหนุนรายได้ของอาจารย์ได้

การปรับโครงสร้างเป็นสิ่งจำเป็น ถ้าท่านต้องการประสิทธิภาพในการทำงาน แม้แต่โครงสร้างของคู่วาราชการจังหวัด คู่วาฯ ต้องเรียนรู้ว่าจะต้องมีการจัดแบ่งหน้าที่ของรองคู่วาฯ อย่างไร ปัจจุบันนี้คู่วาฯ และรองคู่วาฯ ไม่ได้มีหน้าที่ปกครองประชาชน แต่มีหน้าที่บริการประชาชน

บทบาทของคู่วาฯ ในอนาคต ต้องมีคลัสเตอร์ (Cluster) เพื่อว่าจังหวัดที่เกี่ยวข้องกันนั้นสามารถรวมกันทำยุทธศาสตร์ของจังหวัดได้ เช่น ถ้าเราต้องการให้ตราด จังหวัดจันทบุรีเจียรไน ในการพัฒนาจำเป็นต้องกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกัน ไม่ใช่ทำเพียงแค่จังหวัดเดียว คู่วาฯต้องรวมกลุ่มกันใน

การวางยุทธศาสตร์ เพื่อผลักดันของบประมาณร่วมกับมหาวิทยาลัย ฉะนั้นวันนี้ผู้ว่าฯจะต้องรู้จัก
 ประธานหมู่บ้านทั้งหมดของจังหวัด เพื่อให้คนเหล่านี้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนา เวลาคิดอะไร
 จะต้องคิดทั้งสามภาค คือ ภาคประชาชน เอกชน และรัฐบาล

ขณะนี้ประเทศไทยกำลังเน้นอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร ซึ่งเป็นโอกาสดีของจังหวัดจันทบุรี
 และระยอง ไทยเปิดเขตการค้าเสรี (เอฟทีเอ) กับจีนและญี่ปุ่น เอฟทีเอที่จะทำกับญี่ปุ่นมีนัยว่า
 อนาคตข้างหน้าของผลไม้ไทยจะดีตลาดญี่ปุ่น นอกเหนือจากตลาดจีน ตลาดญี่ปุ่นเป็นผลไม้ที่มี
 ราคาและคุณภาพ ถ้าสามารถรักษาคุณภาพของผลไม้ไว้ได้ตามมาตรฐาน หรือแปรรูปให้นำ
 รับประทาน เช่น ทูเรียนแปรรูปและทำบรรจุภัณฑ์ให้ดี สร้างทีมศึกษาการตลาด ซึ่งจะเริ่มต้นที่
 ภาคเอกชน แต่ขณะนี้ภาคเอกชนขาดแนวทาง จึงจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากทางจังหวัดใน
 การพัฒนาสินค้าในลำดับต่อไป เช่น ในอดีตโอท็อปเป็นแบบต่างฝ่ายต่างทำ แต่ปัจจุบันมีการ
 ร่วมมือกัน เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มของโอท็อป ถ้าจะพัฒนาโอท็อปขึ้นมาอีกจะต้องเชื่อมโอท็อปกับ
 การท่องเที่ยว แทนที่นักท่องเที่ยวจะไปซื้อผลิตภัณฑ์โอท็อปที่ร้านก็ให้พานักท่องเที่ยวไปซื้อที่
 หมู่บ้านที่ผลิต เช่น ที่บ้านถวาย ทั้งหมู่บ้านแกะสลักทั้งหมู่บ้านแล้วนำสินค้าไปขายที่
 ห้างสรรพสินค้า ใครจะเห็นคุณค่าว่าแกะสลักยากแค่ไหน แต่ถ้าให้การท่องเที่ยวฯ และอบต.
 พัฒนาเส้นทางท่องเที่ยวเพื่อดูการแกะสลัก จะสามารถเพิ่มราคาของสินค้าโอท็อปได้ เนื่องจาก
 นักท่องเที่ยวจะได้เห็นงานแกะสลักเป็นงานยาก และมีคุณค่า ซึ่งทุกอย่างขึ้นอยู่กับวิธีการคิด
 นั้นเอง

ในอนาคตข้างหน้าแต่ละจังหวัดจะต้องคำนึงถึงสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งภาคเศรษฐกิจจะต้อง
 คิดถึงการลงทุน การท่องเที่ยว การส่งออก โดย “By pass state” คือทุกอย่างไม่ต้องรอรัฐมาช่วย
 ไม่จำเป็นต้องรองบประมาณจากรัฐ พยายามคิดและทำเอง ต้องไม่เห็นแก่ตัว ต้องร่วมมือกัน
 ทำเป็นคลัสเตอร์ คำนึงถึงยุทธศาสตร์ ดึงงบประมาณ 30% มาใช้ในการพัฒนาคลัสเตอร์ และให้
 นักการเมืองท้องถิ่นมาช่วยกันออกความคิดเห็น แต่ไม่ใช่แบ่งส่วนงบประมาณแล้วแบ่งแยกไปต่าง
 ฝ่ายต่างทำ ในอนาคตจะมีการจัดสรรงบประมาณให้มากขึ้น แต่ท่านจะต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถ
 ทำได้ ท่านจะต้องรู้จักใช้ผู้เชี่ยวชาญ อาจารย์ และต้องทำงานกันเป็นทีม เพื่อพัฒนาตัวเองและ
 สร้างคนรุ่นใหม่ขึ้นมา อีกไม่นานคลัสเตอร์ก็จะเจริญขึ้น และคลัสเตอร์จะทำให้เอกชนต้องร่วมงาน
 กับมหาวิทยาลัย เพราะเอกชนคือพลังและมหาวิทยาลัยคือสมอง เชื่อมโยงทุกอย่างเข้าด้วยกัน
 เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน

.....

